

Yksikönjohtaja Kirsti Savela

15.4.2008

Kokous. 26th Meeting of the EFSA Advisory Forum**Paikka:** Insituto Superiore di Sanita, Rooma Italia**Aika:** 10.4-11.4.2008**Osallistuja:** Kirsti Savela (Jaana Husu-Kallion sijainen)Lisätietoja <http://www.efsa.europa.eu>

Advisory Forumin (AF) kokouksen avasi Insituto Superiore di Sanita –instituutin pääjohtaja A. Garazzi. Kokouksen pääteema oli kriisivalmiuden harjoittelu. Kriisitapauksena käsiteltiin geenimuunnellun (GMO) riisin löytymistä ja leviämistä Euroopan markkinoille. Riisissä oleva tietty sekvenssi muuntui laktoferrini-proteiinin tuottajaksi aiheuttaen allergisia reaktioita ihmisille. Kriisitapausta käsiteltiin eri ryhmissä kolmena toimenpidetasona painottaen viestinnän merkitystä ja kuluttajien informoimista. Kokouksen muita aiheita olivat Focal Point –toiminta, asiantuntija-tietokannan perustaminen sekä jäsenmaiden kuulumiset ja EFSA:n ilmoitusasiat.

Kokouksen asialista hyväksyttiin lisätynä ajankohtaisilla asioilla Hollannista, Ranskasta, Kyprokselta ja Unkarista. Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin.

Puheenjohtaja Catherine Geslain-Lanéelle kertoi kokouksen alussa lyhyesti, että Management Board oli hyväksynyt EFSA:n toimintasäännöt; EFSA:n vuosiraportti ja luonnos vuoden 2009 työohjelmasta tullaan lähettämään AF:n jäsenille; työohjelmaa v:lle 2009 täydennetään edelleen kesäkuussa jäsenmaiden kommenttien pohjalta. Lisäksi vuosille 2009 - 13 aletaan valmistella uutta toimintasuunnitelmaa.

EFSA:n Torben Nilsson esitteli suunnitelman, eritasoisen tiedon (Advisory Forum, Scientific Cooperation ja ESCO working groups) jakamisesta extranetin kautta AF:n, Focal Pointin ja näiden varajäsenille sekä tarkkailijoille. Ehdotus hyväksyttiin muutoksin siten, että tieto erityiskokouksista (eläinten ja kasvinterveys) ja ESCO -työryhmistä menee tieto myös AF –jäsenille, varajäsenille ja tarkkailijoille read-only –muodossa. ”Press releases under embargo” –kannanotot jäävät vain suppean ryhmän tietoon ja niiden jakelusta päättävät jäsenmaiden varsinaiset jäsenet.

Romania kysyi oliko Focal Point -toiminta EFSA:n töiden päällekkäisyyttä, Ranska kysyi, mitä FP oikeastaan tekee ja mitä AF haluaa sen tekevän. Hollanti kysyi, pitääkö kakkien jäsenmaiden alkaa ylläpitää nettisivuja ja kysyttiin myös, mistä saadaan rahoitus jatkossa FP –toimintaan. SCOn edustaja Berger vastasi, että FP:n tarkoitus on tukea AF -jäsentä, EFSA tulee antamaan ohjeita extranetistä sekä muusta tiedottamisesta. FP -kokouksen osallistujat näkivät FP -toiminnan tarpeelliseksi ja kokemuksia kerätään vuoden jälkeen tapahtuvasta raportoinnista ja sen jälkeen päätetään jatkosta.

Asiantuntijoiden tietopankkia tullaan testaamaan toukokuussa. Saksa kysyi asiantuntijavalinnan kriteerejä ja huomautti suuresta työmäärästä, joka asiantuntijatyöhön liittyy ja ehdotti, että FP hoitaisi kansalliset asiantuntijavalinnat. UK kysyi korvaako tämä tietopankki ulkopuoliset asiantuntijat ja minkätasoisia julkaisutietoja tarvitaan, koska monet riskinhallintaa tekevät eivät julkaise tieteellisissä lehdissä. Ranska kysyi, miksi Focal Point

ylläpitää tietopankkia asiantuntijoista, ja miten se validoi asiantuntijat. Norja kysyi, kuka valitsee asiantuntijat.

EFSA:n edustaja vastasi, että EFSA tarvitsee asiantuntijoita omaan tarkoitukseensa ja jäsenvaltiot käyttävät tehtävistä riippuen omia kriteereitä. EFSA vain asettaa työkalun jäsenmaiden käyttöön ja kukin jäsenmaa käyttää sitä myös oman verkoston perustamiseen.

Kriisiharjoitus vietiin läpi kolmessa 15 hengen ryhmissä EFSAsta valitun kriisikoordinaattorin johdolla. Tapauksena käsiteltiin USAsta tuodun GMO -riisin sekoittumista Euroopassa myynnissä olevaan eläinrehuun. Ryhmässä valittiin kaksi henkilöä viestintävastaavaksi, ja kaksi vastaamaan kuluttajien kysymyksiin. Lisäksi ryhmässä toimi kaksi GMO –paneelin asiantuntijaa. Jäsenmaiden edustajat muodostivat kriisiryhmän, joka kokoontui ja päätti asioista johtajan tukena. Ensimmäisellä tasolla päätettiin siitä oliko kysymyksessä hälytystila vai lähenevä kriisi. Ryhmä teki suunnitelman (ja seurasi osittain EFSA:n ohjeistusta) miten informoidaan lehdistöä, ympäristöaktivisteja ja kuluttajia eri vaiheissa ja valittiin eri henkilöiden roolitehtävät.

Toisessa vaiheessa geenimuunnellun riisin osuus oli noussut 20%. Geenisekvenssi selvitettiin ja sen todettiin vastaavan edellisenä vuonna markkinoilla ollutta GMO –riisiä, josta ei todettu olevan vaaraa. Tässä vaiheessa median ja kuluttajien kiinnostus heräsi ja kriisiryhmä joutui selittämään tiedotusvälineille tilannetta, haitallista altistustasoa ja toksisia vaikutuksia ihmisen terveydelle, erityisryhmänä lapset. Uudessa tilanteessa altistustaso olikin paljon korkeampi, mutta vaaraa terveydelle, kuten allergisia reaktioita, se ei kuitenkaan tulisi aiheuttamaan. Kolmannessa vaiheessa kanadalaiset ovat analysoineet geenisekvenssin ja todenneet sen ekspressoivan laktoferrini -proteiinia, joka on antibakteerinen, ihmisen maitoproteiini ja voi aiheuttaa allergisia reaktioita. Tilanne oli vakava ja komission kannanoton jälkeen tilanteen valmiustasoa nostettiin kriisitasolle. Videokonferenssi pidettiin jäsenmaiden kanssa, tuote poistettiin markkinoilta, lehdistöä pidettiin ajan tasalla tilanteesta ja kuluttajia kehoitettiin välttämään tuotetta allergiaa aiheuttavien oireiden takia.

Jäsenmaiden edustajat pitivät harjoitusta hyödyllisenä, joskaan se ei vastannut kovin hyvin todellista tilannetta. EFSA:n toivottiin tekevän myös realistisemman ohjeistuksen kriisitilanteita varten ja ottavan huomioon myös riskinhallitsijoiden roolin kriisissä. Esimerkkitapaus toimi hyvin mallina, miten EFSA toimii eri ruokakriisitilanteissa.

ESCO –työryhmien tilanne päivitettiin: Akryyliamidi -työryhmä järjestää toukokuussa erikoiskokouksen. Botanicals –työryhmä päivittää tilanteen toukokuun kokouksessa. Emerging Risk –työryhmä kokoaa parhaillaan listaa siitä, ketkä olisivat relevantit yhteistyötahot tälle työryhmälle. Kasvisten sisältämästä nitriitistä on saatu tietoja 20 jäsenmaasta, 17 jäsenmaasta PAHien altistumiselle ja 14 jäsenmaata on vastannut kadmiumin aineistopyyntöön ja ruoankäyttötietoja on saatu 16 jäsenmaasta.

Jäsenmaat raportoivatt: Akryyliamidin ja syöväen yhteyttä sekä Endocrine Disrupter -selvittäviä tutkimuksia ja kampsylobakteerin valmiussuunnitelmaa Tanskasta, BSE data-analyysejä ja mallinnusta Ranskasta (opinions from AFFSA 21.10.05 & 17.7.07), seoksina esiintyvien kemikaalien toksisia vaikutuksia Norjasta, väriaineiden ja lasten ylivilkkautta UK:sta, eläinten hyvinvointia Hollannista, allergeenien riskinarviointia ja energiajuomien vaikutuksia Kyprokselta. Ranska kysyi, oliko EFSAlla jokin erityinen syy järjestää aspartaami –kokous. Koeter vastasi, että kuluttajien huoli aspartaamin karsinogeenisuudesta sekä puuttuvan aineiston liittäminen ja nykyisen aineiston kattavuus riskinarviointiin olisi kokouksen järjestämisen aiheena.